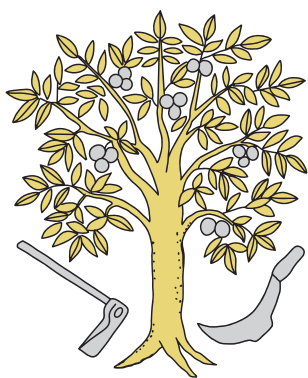

Z OBSAHU:

• Výročie DHZ I.časť	1	• Mobilný odber krvi	5	• Divadlo z rínku	9
• Harmonogram zberu	1	• Orešanská košťofka	5	• Pod Zelenou vežou	10
• Príhovor starostu	2	• Vinohradníctvo v MK	6	• 24h LeOrešany	10
• Príhovor riaditeľky ZŠ	3	• Čo je nové v Nussdorfe	7	• Betonári aktuálne	10
• Výročie DHZ II.časť	3	• Stavanie mája	8	• Novinky TJ Iskra	11
• Príhovor veliteľa DHZ	3	• Tvoríme v knižnici	8	• Letné kino	12
• Jednota dôchodcov	5	• Kultúrne podujatia	9	• Plán podujatí '23	12

JUBILEJNÝ ROK PRE HASIČOV

Najstaršou organizáciou v Horných Orešianoch sú dobrovoľní hasiči. Tento rok si pripomínajú 110. výročie svojho založenia. Za ten dlhý čas sa v zbore vystriedalo niekoľko generácií hasičov – ľudí ochotných pomôcť iným v núdzi, byť tam, kde ich bolo treba.

Vyvrcholením osláv bol dňa 10. júna 2023 slávnostný sprievod hasičov obcou. Sprievod sprevádzala Hudba ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Okrem našich hasičov a hostí boli v sprievode hasiči z družobnej obce Velké Němčice z Českej republiky a hasiči z DHZ Lošonec, Dolné Orešany, Košolná, Suchá nad Parnou, Dlhá, Borová a Smolenice so svojimi hasičskými zástavami. Od Hasičskej zbrojnice sa sprievod presunul do kostola, kde sa konala svätá omša za hasičov. Po jej skončení naši malí hasiči predviedli ukážku s ručnou hasičskou striekačkou. Nasledovalo slávnostné zhromaždenie hasičov v kultúrnom dome spojené s odovzdávaním pamätných medailí hasičom a hostom.

(viac o dočítate vo vnútri čísla)

Harmonogram separovaného zberu 2023 (plasty, tetrapaky, konzervy):

Vždy vo štvrtok: **6.7., 3.8.** (aj papier), **31.8., 28.9.,**

26.10., 23.11. (aj papier), **21.12.**

(Fľaše, plechovky stlačiť – Tetrapaky a konzervy vypláchnuť – Vrecia zviazať)

VÁŽENÍ SPOLUOBČANIA!

Ostatné číslo Hornoorešana sa začínalo fotkou mosta na Lázni z roku 1969 – jednou z posledných fotografií starého mosta. Aj keď sme si uvedomovali, čo môže spôsobiť zatvorenie cesty druhej triedy priamo v centre obce a iniciovali sme uzatvorenie miestnych komunikácií, asi málokto čakal, aké komplikácie môžu nastať pri takomto obmedzení. Týkali sa domácich, ale aj obyvateľov z okolitých obcí či vodičov cez našu obec len prechádzajúcich. Samozrejme sa dotkli aj prevádzok a pre pracovníkov obecného úradu tieto mesiace boli v znamení riešení dopravnej situácie v Orešanoch. K tomu sa pripojila aj uzávera cesty v susedných Dolných Orešanoch a ďalšie obmedzenia v Bratislavskom kraji. Avšak na druhú stranu si málokto uvedomoval potrebu znovuvybudovania tohto mostného objektu, ktorý bol v havarijnom stave, za čo vďačíme Trnavskému samosprávnemu kraju (TTSK) a Správe a údržbe ciest TTSK. Nový most bol daný do užívania pre všetku dopravu dňa 29. júna 2023 o 16:00. Po spustení prevádzky mosta začala príprava napojenia chodníkov na most, ktoré neboli súčasťou projektu samotného mosta.

Pár týždňov po začatí stavby na moste sa začala modernizácia cesty od začiatku Bratislavského kraja. Aktuálne sa dokončuje etapa medzi Doľanmi a Dolnými Orešami, nasledovať bude obec Dolné Orešany a úsek Dolné – Horné Orešany. Ďalej by mala nasledovať dlhoočakávaná modernizácia cesty II/502 cez Horné Orešany až po Smolenice. Všetci vieme, že to bude znovu zaťažkávajúca skúška, no uvedomujeme si aj to, že rekonštrukcia je nevyhnutná.

Dobrou správou ale je, že dokumentácia našej „hlavnej“ je dokončená a odsúhlasená, môžeme konečne pracovať na zosúladení projektov cesty a chodníkov, keďže zo strany kraja prišlo k zmene projektovej dokumentácie.

Ďalšou investíciou, na ktorej chceme zapracovať, je vybudovanie zberného dvora. V máji sa nám podarilo uzatvoriť územný plán a aktuálne už pracujeme na projektovej dokumentácii.

Aktuálna doba, zvýšenie cien energií, environmentálne povedomie, ale aj možnosť uchádzať sa o nenávratný finančný príspevok nás priviedli k projektovaniu fotovoltickej elektrárne v areáli základnej školy, ktorá bude pokrývať cca 70 % jej nákladov. Tiež pracujeme na ďalších staronových projektoch, ako napríklad obnova cesty na Novej domovine či rekonštrukcia hate pri požiarnej zbrojnici. Tá sa ale nachádza na toku, ktorý

je v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku (SVP) a je to tak trochu beh na dlhé trate. Každopádne v rámci možností sa snažíme v spolupráci s SVP aj o odstránenie akútnych nedostatkov, ako sú zachovanie prietochnosti či zanesenie mladého potoka. Tu by som chcel vyzvať aj obyvateľov Dolného záhumnia, cez ktorých pozemky potok preteká, aby svoj úsek prečistili a neznečisťovali ho ani len lístím či pokosenou trávou (tak ako ani žiadny iný tok). Robíme to nielen pre seba, ale aj pre všetkých obyvateľov, keďže od prietoku Orešanského náhonu závisí aj stav v studniach obecného vodovodu!

Projekty, na ktoré sa často pýtate, ako vodovod na ulici Nivy či zateplenie kultúrneho domu, ale napríklad aj žiadosť o nenávratný finančný príspevok na komunálnu techniku, sú stále v hodnotení. Podobne ako aj ďalšie menšie žiadosti podávané či už cez Envirofond alebo Trnavský samosprávny kraj, nadácie a podobne. Niektoré žiadosti nám už boli schválené a v čase uzávierky boli v procese podpisu zmlúv. Podporená bola žiadosť na riešenie migračných výziev v obci Horné Orešany, doplnenie hracieho prvku na detské ihrisko cez Trnavský samosprávny kraj, alebo napríklad akvizícia knižníc – nákup knižného fondu cez Fond na podporu umenia. Ku knižnici tiež vo vlastnej réžii pripravujeme online knižničný systém. Taktiež bola podporená žiadosť o príspevok z Environmentálneho fondu – úroveň vytriedenia komunálnych odpadov. Kvôli rozšíreniu kapacity na cintoríne aktuálne v severnej časti opravujeme oplotenie. Tento rok sme sa zapojili v spolupráci so ZMO Jaslovské Bohunice do spoločného verejného obstarávania, aby sme zabezpečili čo najnižšie ceny elektrickej energie a plynu. O projektoch a zámeroch, na ktorých pracujeme na obecnom úrade v spolupráci s poslancami, pravidelne a operatívne (ako ste si mohli všimnúť) informujeme aj na webe obce a sociálnych sieťach.

Spomínaný Orešanský náhon a hať pri hasičskej zbrojnici úzko súvisia aj s privalovými dažďami, ktoré žiaľ tento rok boli u nás už dvakrát. Chcel by som sa aj týmto poďakovať členom nášho dobrovoľného hasičského zboru za promptný zásah aj pri veternej smršti, po ktorej bolo treba sprejzdňovať viacero ciest. Taktiež za včasné prečistenie vpuste pri kostole. V posledných rokoch si mnohí obyvatelia zanesli rigoly pred svojimi domami, čím pochopiteľne zabránili odtokaniu dažďovej vody. Keď príde privalový dážď, je už neskoro. Preto je potrebné si ich znovu obnoviť!

Začiatkom prázdnin začína v obci realizácia dvoch optických sietí. Jednu sieť bude budovať Slovak Telekom a druhú vybuduje pre ZSD, a.s. spoločnosť SWAN. K dispozícii pre optické pripojenie bude aj operátor Orange. O podrobnostiach vás budeme priebežne informovať.

Orešany za posledné mesiace žili samozrejme aj podujatiami, či už kultúrnymi, alebo športovými. Medzi tradičné stálice patrili Orešanská koštofka, Stavanie mája, oslava Dňa matiek alebo Dňa detí. Uskutočnili sa však aj prvé, pilotné ročníky niektorých akcií. Pri príležitosti Dňa Zeme sa na spoločnej obecnej brigáde stretli zástupcovia viacerých organizácií: Jednota dôchodcov Slovenska, Poľovnícke združenie Podhora, TJ Iskra, DHZ, LOMOZ o.z., BK Viktoria, OcÚ Horné Orešany. Po covidovej prestávke členovia BK Viktoria počas 24-hodinového štafetového behu rozbehali celú obec a určite tak v mnohých podporili chuť športovať, chuť spraviť niečo pre svoje zdravie. Dobrovoľný hasičský zbor, najstaršia organizácia v obci, oslávil v júni svoje 110. výročie založenia. Dva víkendy po sebe sme

sa mohli stretnúť aj na futbalovom štadióne, kde sa konali podujatia, ktorých dosah bol ďaleko za hranice našej obce a okresu. Aj týmto spôsobom členovia TJ Iskra počas Iskra Cupu – Memoriálu Jakuba Hodulíka a BK Viktoria s tradičným Behom cez Hornoorešanské vršky – Memoriálom Františka Hečka zviditeľnili Horné Orešany. Ďakujem týmto všetkým členom organizácií aj všetkým dobrovoľníkom za ich čas, kedy sa počas svojho voľna venovali prípravám a organizácii týchto podujatí. Na záver by som vám chcel už len popriať krásne leto, veľa pekných chvíľ strávených s rodinou a priateľmi. Naš chotár a príroda v ňom sú ako stvorené na načerpanie energie počas vychádzok a turistík, tak prečo to nevyužiť.

Ing. Marek Boháček
starosta obce

UŽ ČOSKORO BUDÚ PRÁZDNINY

O chvíľu zazvoní zvonec a bude koniec, nie však rozprávky, ale školského roka. Skôr, než sa zatvoria dvere školy, chcela by som sa aspoň v myšlienkach obzrieť dozadu a zhodnotiť uplynulých desať mesiacov.

Pred 10 mesiacmi, i keď akoby to bolo včera, sme plní očakávania otvárali bránu školy školskému roku 2022/2023. Vrhali sme sa do učenia, práce a každodenných povinností s novou energiou, uvedomili sme si, že škola nie je len učenie, skúšanie, písomky a testy. Škola, to sú aj ľudia, ktorých každodenne stretávame: spolužiaci, priatelia, učitelia... A počas dvoch mesiacov nám už začali chýbať.

Pre deviatakov bol tento školský rok naozaj náročný. Už nikdy nebudú našimi žiakmi, sú na konci deviateho ročníka a prežívajú posledné dni v základnej škole. Ja i všetci moji kolegovia im budeme držať palce, aby v ďalšom štúdiu boli úspešní a školy, ktoré si zvolili, ich bavili.

Aj prváci pracovali tento rok veľmi usilovne – už vedia, o čom je škola, po bezstarostných dňoch v škôlke prežili mesiace učenia a školských povinností, ale zvládli to. Niektorí boli úspešnejší, šikovnejší, iným sa darilo menej, ale majú dva mesiace na oddych, kým sa budú musieť začať učiť znova.

Tiež sa chcem poďakovať svojim pedagógom. Povolanie, ktoré si zvolili je náročné a naozaj sa snažia vykonávať ho zodpovedne. Mnohí žiaci aj vďaka svojim učiteľom objavujú to, čo ich baví, v čom sú dobrí. Ďakujem im aj za to, že ukazujú deťom, že veda môže byť zábavná, že matematika sa dá pochopiť, alebo v nich prebudili záujem o čítanie. Tiež prostredníctvom rôznych projektov a tvorivých úloh učia žiakov získavať potrebné informácie.

V neposlednom rade by som sa chcela poďakovať aj všetkým nepedagogickým zamestnancom za to, že nám svojou každodennou prácou pomáhajú pripraviť podmienky na to, aby sme sa v škole cítili dobre, nič nám nechýbalo, mali sme čisto a bezpečne.

Znova sme o krôčik bližšie k tomu zvončeku, ktorý ohlásí koniec školského roka, ale ešte predtým, ako zazvoní, želim vám krásny prázdninový čas, teplé slnečné lúče, bezstarostný oddych, vďaka ktorému načerpáte energiu do nasledujúceho školského roka.

PaedDr. Linda Rábarová
riaditeľka školy

JUBILEJNÝ ROK PRE HASIČOV, JUBILEJNÝ ROK PRE OBEC

(pokračovanie článku z prvej strany)

Dobrovoľný hasičský zbor v Horných Orešanoch ale začal oslavy už 27. mája 2023 v športovom areáli Medzinárodným dňom detí, ktorý hasiči v spolupráci s Obecným úradom premenili na Hasičský deň detí. Okrem zaujímavých súťaží si mohli deti vyskúšať, aká ťažká je hasičská prilba, zblízka si pozrieť hasičskú techniku, vyblázniť sa na skákacích hradoch a mali možnosť vidieť ukážku zásahu našich hasičov. Nechýbalo maľovanie na tvár a, samozrejme ako vždy, najväčším lákadlom pre deti bola hasičská pena.

Presne v deň výročia, 30. mája 2023, hasiči navštívili cintorín v Trnave a položili kvety na hrob pána učiteľa Mateja Minárika, ktorý bol zakladateľom zboru a jeho prvým veliteľom, aby si tak uctili jeho pamiatku.

Oslavy pokračovali 1. júna 2023 zasadением pamätnej lipy pri hasičskej zbrojnici v Horných Orešanoch a vyvrcholili už spomínaným slávnostným programom v obci dňa 10. júna 2023.

vrch. inšp. Mgr. Martin Korch
veliteľ DHZ Horné Orešany

PRÍHOVOR VELITEĽA DHZ K SLÁVNOSTNÉMU ZHROMAŽDENIU

Milé hasičky, bratia hasiči, v minulosti v mestách aj v dedinách pôsobili noční strážnici, ktorí mali zabrániť vzniku požiaru. V tichých nociach znel ich hlas: „Uderila jedenásta hodina, chváľ každý duch Hospodina, opatrujte svetlo, oheň aby nebol ľuďom škoden!“ Bolo treba takto ľudí upozorňovať, lebo oheň býval najväčším nepriateľom dediny. Neraz šarapatil „červený kohút“ a za chvíľu priviedol ľudí na mizinu. Významným medzníkom v dejinách protipožiarnej ochrany bol vznik dobrovoľných hasičských zborov. Na základe nariadenia Uhorského ministerstva vnútra číslo 53 z roku 1888 bola každá obec povinná založiť si útvar hasičstva, či už platený, dobrovoľný na spolkovom základe, alebo povinný, zložený z mužov vo veku medzi 20 až 40 rokov, pod vedením predstavenstva obce. Zákonný článok číslo XXII

z roku 1886 o obecnom zriadení v celom Uhorsku upravil pôsobnosť obcí v protipožiarnej ochrane a určil im povinnosť vydržiavať si vlastné hasičské zbory z obecných prostriedkov.

I obec Horné Orešany (v tom čase Felsődiós 1863 – 1913) mala v roku 1903 podľa tohto zákonného článku stanovený obecný požiarňový poriadok, obecný protipožiarňový poriadok a hasičský poriadok zo 6. mája 1903, podpísaný notárom menom Hruška, richtárom Vincentom Novákom a dokument overili Martin Petrašovič a Ján Greguš.

O 10 rokov neskôr, 30. mája 1913, učiteľ Matej Minárik zakladá Dobrovoľný hasičský zbor Horné Orešany a vedie ho do roku 1915, kedy musí narukovať na vojenčinu. Ďalšími zakladajúcimi členmi boli Michal Hečko – roľník, Karol Sloboda – robotník, Jozef Hrozány – robotník, Viktor Halenár st. – roľník a určite i ďalší, čo žiaľ nemáme doložené písomnosťami. Zakladateľ zboru, učiteľ Matej Minárik, sa v roku 1919 vracia z frontu. Vojna a podmienky v zákopoch sa však veľmi podpísali na jeho zdravotnom stave, a tak požiadal ako učiteľ o dovolenku na zotavenie. Potom však už zostal ako učiteľ na odpočinku. Dobrovoľný hasičský zbor začína v obci intenzívnejšie pracovať až pár rokov po skončení 1. svetovej vojny. Na valnom zhromaždení dňa 18. marca 1923 boli prijaté stanoviny organizácie už na princípoch Zemskej hasičskej jednoty na Slovensku, ktorá vznikla rok predtým. Stanoviny 19. apríla 1923 schválil minister s plnou mocou pre správu Slovenska. Bolo navrhnuté zriadiť spolkovú knižnicu, divadelný súbor, vzdelávací odbor, spevokol a ošetrovaciu stanicu. Veliteľom sa stáva učiteľ Vojtech Chudoba a na návrh členov zboru sa Matej Minárik, učiteľ na odpočinku, stáva čestným členom a čestným veliteľom zboru.

Krátky výňatok zo zápisnice č. 4 z 4.7.1926:

„Deň posviacky praporu počasie veľmi krásne. O 4 ráno budíček. Slavobrána krásne ozdobená i oltár pri kostole. Hostia sa pomaly schádzajú, mužstvo nastúpené privítať iné zbory, ale bohužiaľ nedošiel zo susedných obcí žiaden zbor. Po svätej omši a kázni pána kvardiána Petrašoviča nastalo zatĺkanie klinec. Krstnú matku je p. Mária Štrobachová. Pri zatĺkaní klinec sa vybralo okolo 7500 korún. Potom nasledovalo dekorovanie zaslúžilých členov medailu, ktorú pripol na prapor okresný veliteľ z Modry. Dekorovaní boli Matej Minárik – učiteľ na odpočinku, Dionýz Pašek, Michal Hečko, Ignác Zvonár, August Samek, Imrich Hečko, Jozef Hrozány, Pavel Krchnavy, Karol Sloboda, Jozef Benovič, Viktor Halenár.“

Podľa zachovaných inventúrnych záznamov mal zbor už v roku 1913 štvorkolesovú ručnú striekačku značky Knauf a v roku 1936 pribudla dvojkoľesová motorová striekačka br. Sigmundov z Olomouca a dvojkoľesový hadicový vozík.

Dňa 23. októbra 1932 sa uskutočnila v Horných Orešanoch veľká hasičská sláva. Konalo sa finálové verejné cvičenie o okresný putovný prapor HOJ č. 28. Zúčastnilo sa na ňom desať najlepších zborov z okresu vrátane nášho zboru, ktorý bol v tom čase držiteľom putovného praporu.

Dovoľte mi prečítať ešte jeden krátky výňatok z výborového zasadnutia DHZ zo 16. januára 1933:

„Finále okresného verejného cvičenia dopadlo nad očakávanie dobre po každej stránke. Po stránke verejnej, bolo tu prítomného hasičstva toľko, čo ešte v našej obci vôbec nebolo. V počte asi 150 hasičov, medzi ktorými bol i veliteľ Zemskej hasičskej jednoty na Slovensku brat Miloslav Schmidt, ktorý bol po prvý krát u nás a z

jeho rozpravy dobre sa mal a s výsledkom bol spokojný, čo prejavil pri spoločnom obede, kde bol i zástupca Okresného úradu v Trnave p. Klinovský, hlavný komisár. HOJ č. 20 z Modry bola zastúpená celým okresným veliteľstvom. Mnoho iných hostov z okolitých obcí a miestni poprední činitelia, za čo im vyslovujeme vďaku. Z okresu našej jednoty bolo tu celé predstavenstvo. Tak po stránke morálnej, tak po stránke finančnej dopadlo to dobre. I my máme, i niečo HOJ č.28.“

Dobrovoľný hasičský zbor v Horných Orešanoch od svojho založenia bol a stále je živým organizmom. Vystriedalo sa v ňom niekoľko generácií dobrovoľných hasičov a hasičiek. Ak by som chcel vymenovať celú genézu života zboru, snáď by som pred rečníckym pultom stál ešte večer, a stále by som nedokázal vymenovať všetko. Preto som si dovoľil iba pár myšlienok, zaujímavých informácií a faktov z rannej histórie zboru.

Dovoľte mi v tejto slávnostnej chvíli spomenúť aspoň niektorých činníkov nášho zboru ako prierez históriou DHZ Horné Orešany, pretože si nielen oni, ale aj ostatní, ktorí dobrovoľnému hasičstvu venovali svoj čas a energiu, zaslúžia našu pozornosť a hlbokú úctu.

Medzi výrazné osobnosti zboru možno zaradiť:

Zakladateľ zboru Matej Minárik, ďalej Vojtech Chudoba, Štefan Blažo, Ignác Sloboda, Michal Hečko, František Kočkovský, Ignác Zvonár, Pavol Novák, Jozef Blažo, Viktor Halenár, Michal Kolárovič, Ferdinand Lisický, Viliam Hájiček, Ján Blažo st., František Rábara, Silvester Griflík, Rudolf Lisický, Peter Moravčík, Ján Blažo ml. a mnoho mnoho ďalších.

Za 110 rokov Dobrovoľného hasičského zboru v Horných Orešanoch neraz jeho členovia preukázali pri ľudskom trápení svoju silu a neraz rozhoreli iskierku šťastia a ukázali v našom živote na podklade utrpenia i svetlá nádeje, ktoré sú jej kvetmi. Už naši dedovia a pradedovia sa pokorne modlievali:

„Daj nám, Bože, tri dary: Smelosť, vyrovnanosť, rozum.“
Za 110 rokov náš hasičský zbor neraz pocítil biedu, ak im jeden z týchto darov pochybel. V túto slávnostnú chvíľu si pripomeňme, že

každý je sám sebe predkom

a sám sebe dedičom

človek si tvorí vlastnú budúcnosť

a dedí vlastnú minulosť.

Snažme sa, aby sme boli dôstojnými nositeľmi myšlienok a činov našich predchodcov. Dobrovoľnému hasičskému zboru v Horných Orešanoch želim do ďalších rokov, desaťročí, storočí tri dary: Smelosť, vyrovnanosť a rozum...

vrch. inšp. Mgr. Martin Korch
veliteľ DHZ Horné Orešany

AKTIVITY ČLENOV MO JDS

Len nedávno bola jarná rovnodennosť a už je tu letný slnovrat. Čas sa zastaviť nedá, plynie rovnakým tempom ďalej a je len na nás, ako ho využijeme.

Naši seniori prežili toto obdobie aktívne – s priateľmi a zdraviu prospešnými činnosťami.

Pohybové aktivity sa konali pravidelne prvé pondelky v mesiaci. Boli to turistické vychádzky na Majdán, do Romanovho kúta, do Lošonca. Pomoc členov našej organizácie ocenili v spolku vinárov na degustácii vín.

Na Deň Zeme 22. apríla sme sa spolu s ostatnými organizáciami podieľali na skrášľovaní obce. Členovia MO JDS najprv brigádovovali v parku na Lázní. V spolupráci s OcÚ vysadili v Hoštákoch stromy, ktoré spríjemňujú cyklotrasu k priehrade.

Tí členovia, ktorí chcú mať svoju záhradu ozdobenú krásne kvitnúcimi kvetmi od jari do jesene sa vybrali na výstavu Gardenia Nitra. Akcia sa konala v spolupráci s MO Červený kríž.

V máji viacerí členovia absolvovali tematický zájazd Hradu a zámky Južnej Moravy. Za nezabudnuteľné zážitky srdečne ďakujeme organizátorke pani Kataríne Pagáčovej.

Okresná organizácia JDS Trnava usporiadala 17. mája VII. ročník Stretnutia seniorov okresu Trnava pri varení gulášu v Opoji. Na tomto stretnutí sa zúčastnilo 25 našich členov. Súťažné družstvo pod vedením pána Alexandra Boháčka uvarilo výborný guláš, ktorý ocenila aj odborná porota.

Patrí mu veľká vďaka. Ostatní účastníci boli zatiaľ na turistikej prechádzke z Opoja do Vlčkovíc. Prezreli si vidiecky dom a pamätnú izbu národného umelca Fraňa Štefunka. Počasie nebolo veľmi priaznivé, ale napriek tomu to bol príjemný deň. Výbor JD ďakuje poľovníckemu združeniu Podhora v Horných Orešanoch za sponzorský dar. Zároveň ďakuje všetkým svojim členom za ochotu a pomoc pri organizácii tohto dňa.

Ďalšia aktivita, ktorú pre nás pripravila Okresná organizácia JDS Trnava, mala názov Športový deň seniorov. Bol to už XIII. ročník a konal sa v Brestovanoch. Našu organizáciu reprezentovalo 18 členov. Súťažili v týchto disciplínach: vrh guľou, hod kriketovou loptičkou, hod kuchynským valčekom, kopanie je-

denástok na malú bránku, beh na 50 metrov, streľba zo vzduchovky na cieľ, petang.

Všetci si preverili svoju fyzickú zdatnosť a kondíciu. Obstáli veľmi dobre. Stretli sa so svojimi priateľmi z okolitých organizácií, s ktorými zotrvali v druhej debata pri dobrom občerstvení.

Výbor MO JDS v Horných Orešanoch má pripravené ďalšie aktivity a teší sa na spoločné stretnutia.

Tak k nám prichádza leto.

**Želáme vám,
nech je celé slnečné a jasné,
pokojné a krásne.**

**Výbor MO JDS (Jednota dôchodcov Slovenska)
v Horných Orešanoch**

MOBILNÝ ODBER KRVI

Na druhom tohtoročnom mobilnom odbere krvi dňa 14. júna 2023 sa stretlo 31 darcov, z toho prvýkrát medzi nás zavítali aj dvaja prvodarcovia, čomu sme veľmi radi. Do budúcnosti chceme rozšíriť rady našich darcov aj o mládež (staršiu ako 18 rokov), ktorá má tiež možnosť zachrániť ľudské životy tou najdrahšou a najvzácnejšou tekutinou na svete. Vopred ďakujeme.

Najbližší mobilný odber v kultúrnom dome je naplánovaný na 11. októbra 2023.

Miestny spolok SČK aj tento rok v spolupráci s MO Jednoty dôchodcov Slovenska poriadal jednodňový zájazd na výstavu kvetov a nábytku Gardenia Nitra. Sme radi, že členovia SČK a Jednoty dôchodcov spolupracujú a trávajú spoločné chvíle. Aj v budúcnosti pripravujeme spoločné aktivity, nakoľko tieto dve organizácie sú si veľmi blízke a veľa členov pôsobí v oboch organizáciách. Sme radi, že tvoríme jeden celok. Všetkým vám patrí veľké poďakovanie. Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

Katarína Pagáčová

členka výboru miestnej organizácie SČK

OREŠANSKÁ KOŠTOFKA 2023

Aj v tomto roku, už po 34-krát, sa v KD v Horných Orešanoch zišli milovníci dobrého vína. Oblúbené podujatie Orešanská koštofka sa konalo v sobotu 15. apríla.

Návštevníci mali možnosť ochutnať 507 vzoriek od 149 vystavovateľov zo Slovenska, ale aj z Moravy a dokonca z Rakúska – zo strednej vinárskej školy v Eisenstadte. Ochutnávke vín už tradične dominovali veltlíny a rizlingy, ale ponuka odrôd bola veľmi pestrá. Na svoje si prišli aj priaznivci šumivého frizzante,

ktorí mohli ochutnať až tri vzorky. Tých, čo vyhľadávajú menej tradičné vína, určite zaujali Semillon, Solaris, Tramín korenistý, Cabernet Cortis, Danubius alebo Svoj sen – biela odroda vyšľachtená profesorom Krausom, kríženec odrôd Rulandské šedé, Pesecká Leánka a Rizling Rýnsky.

Vzorky vín najskôr zhodnotili degustačné komisie na odbornej degustácii. Tie určili aj víťazov, ktorí si prevzali ceny. Najviac si ich odniesol Marián Mikula z Radošoviec, ktorého vína získali tituly šampión bielych suchých vín, bielych sladkých a polosladkých vín, ružových vín aj najlepšia kolekcia vín. Najlepšie orešanské červené víno má zase domáci vinár Miroslav Novák, ktorý získal cenu starostu obce Horné Orešany.

Ing. Marko Novák, CSc.

VINOHRADNÍCTVO V MALOKARPATSKEJ VINOHRADNÍCKEJ OBLASTI V 2. POL. 20. STOROČIA – II.ČASŤ

(Pokračovanie článku z minulého čísla Hornoorešana)

PRÁCA A MECHANIZÁCIA

V minulosti vyžadoval vinič vysokú potrebu pracovnej sily, o čom svedčia údaje z časopisu Slovenský vinohradník. V rokoch 1946 a 1947 B. Jermáš uvádza počet dní potrebných na obrobienie 1 ha rodiaceho vinohradu.

Práca:	Počet dní:
Odkrývanie a zakrývanie krov	17
Rez viniča	17
Zbieranie a viazanie prútov	10
Vynášanie splavenej zeme	8,5
Vynášanie maštalného hnoja	17
Jarná kopačka	51
Zatĺkanie a oprava kolov	17
Viazanie ťažňov	12
Suchý postrek	3,5
Plevačka	34
Viazanie komplet	85
Škrábanie 3-krát	68
Striekanie 4-krát	25
Nosenie vody na postrek	20
Zastrkovanie	20
Snímanie vrškov	7
Oberačka	17
Odnášanie hrozna	7

Čistenie chodníkov	3,5
Podsádzanie štepov	podľa potreby
Odstránenie škôd spôsobených vetrom	podľa potreby
Zakopávanie hnoja	34

Potreba pracovnej doby nebola každý rok rovnaká. Na začiatku sa všetky práce robili ručne a konským poťahom, len vo veľmi málo prípadoch sa práca vykonávala strojom. Práca vo vinohradoch bola veľmi namáhavá a únavná, najmä ak uvažíme, že väčšina viníc bola vysadená na prudkých svahoch a vinič sa pestoval pri zemi. Všetky práce bolo nutné robiť v zohnutej polohe, čo malo vplyv na zdravie a vývoj organizmu pracujúcich. Zavádzaniu mechanizácie vinohradníctva bránila veľká rozdrobenosť viníc, staré vinice, výsadba ovocných stromov vo viniciach, terénne neupravené hony, konzervatívny postoj zo strany mnohých starších vinohradníkov a hlavne veľký nedostatok mechanizačných prostriedkov. Postupne v šesťdesiatych a v sedemdesiatych rokoch minulého storočia bola do viníc zavedená mechanizácia, čo nahradilo ručnú prácu, takže ostali pre ručnú prácu len rezačka, čiastočne zelené práce a oberačka.

Terénny prieskum vinohradníckych obcí v malokarpatskej oblasti umožnil široké možnosti rozšírenia nových plôch viníc. Pri zakladaní nových vinohradov bol vykonaný podrobný prieskum a boli budované podľa technických projektov. Boli uplatňované skúsenosti s pestovaním viniča, ktoré boli získané u nás aj v iných štátoch s rovnakými podmienkami pre pestovanie viniča. Zaviedli sa skúsenosti s pestovaním viniča z Rakúska, vyššie od zeme na kmeňoch. Vedenie viniča hroznorodého vypracované L. Moserom, ktoré u nás nazývame Moserovo vedenie, bol vtedy nový spôsob uplatnenia dvojramenného, vodorovného, vysokého kordónu v celom komplexe agrotechnických opatrení, čím sa odbúrala ručná namáhavá práca. (Moser Lenz: Vysoké vedenie viniča, Vydavateľstvo Príroda 1974). Spôsob vedenia bol aplikovaný podľa prírodných podmienok a na základe získanej praxe v spone riadkov 240 až 300 cm, vzdialenosť sadeníc 120 cm a výška kmeňa 90 - 120 cm. Pri tomto vedení viniča sa výrazne zvýšili hektárové výnosy viniča (q/ha je stará miera znamená 100 kg hrozna vyprodukovaná na 10 000 m štvorcových). Výnosy viniča boli každoročne značne ovplyvňované prírodnými podmienkami, škodcami a chorobami viniča a ľudským zásahom, ktorý má byť realizovaný správne a v pravý čas.

Uvádžame príklad úrody dosiahnutej v JRD Modra v šesťdesiatych rokoch minulého storočia:

Rok	1960	1961	1962	1963	1964	1965
q/ha	35,0	34,5	35,7	37,5	59,0	46,6

Z údajov získaných z Povereníctva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva je vidieť produkciu hrozna v q, ktorá bola spracovaná na výrobu vína (q= 100kg):

Vinársky závod	1960	1961	1962	1963	1964
Pezinok	39 989q	38 130q	28 888q	68 239q	116 148q
Bratislava	28 865q	28 46 q	24 144q	54 302q	81 901q

Zastúpenie vín bolo 78 % bielych a 15 % červených vín, ostatné boli stolové vína.

Bohužiaľ po druhej svetovej vojne komunistický režim zná-

rodní vinice, čo dodnes negatívne ovplyvňuje slovenské vinohradníctvo. Po revolučných udalostiach roku 1948 násilná kolektivizácia poľnohospodárstva priniesla koniec súkromného podnikania. Pôvodné Slovenské vinohradnícke družstvo pohltili štátne Vinárske závody, ktoré sa stali monopolným výrobcom vína. Z úbočí sa vinohrady rozšírili aj na úrodné roviny, pričom pri výbere odrôd zohrával kľúčovú úlohu jediný faktor, a tým bol hektárový výnos. Nebolo cieľom vyrobiť dobré víno, ale vyrobiť ho veľa. Preto sa vo vinohradoch na celom území vtedajšieho Československa rozšírili odrody ako Rizling vlašský či Müller Thurgau a Veltlínske zelené, z ktorých sa vyrábali unavené, tenké, nevýrazné a uniformné vína, typické pre socialistickú veľkovýrobu. Ekonomické dopady týchto zmien viedli na Slovensku k úpadku tradičného rodinného remeselného vinohradníctva. Tzv. konvenčné vinohradníctvo vyvrcholilo po roku 1948 zavádzaním mechanizácie, chemizácie a socialistických veľkoprodukčných manažmentových plánov, čo deformovalo vývoj vinohradníctva a došlo k narušeniu ekologickej rovnováhy vo vinohradoch (Vanek 2010). V sedemdesiatych rokoch tvár slovenskej krajiny zmenili necitlivé rekultivačné zásahy a všetko sa podriadilo kvantite na úkor kvality. Na druhej strane vinohradníctvo (v prostredí štátom umelo uzatvoreného a dotovaného trhu) dosiahlo svoj novodobý plošný i ekonomický vrchol (Spišiak a Valúšková 2002.)

ZMENA SPOLOČENSKÉHO ZRIADENIA V ROKU 1989

Po zmene spoločenského zriadenia v roku 1989 vinohradnícke odvetvie zaznamenalo výrazný útlm nielen v plošných výmerách, ale aj v produkcii a dostalo sa pod hranicu sebestačnosti. Zdlhavosť procesu vysporiadania a navrátenia pôdy pôvodným vlastníkom zapríčinila, že veľa plôch zostalo neobrábaných. Časť vinohradov sa vrátila do rúk pôvodných vlastníkov, čím sa začal dlhodobý proces reštrukturalizácie vinohradov so zameraním na odrody poskytujúce kvalitné vína. Dnes nájdete vo vinohradoch odrody ako Chardonnay, Pinot blanc, Pinot gris, Sauvignon blanc, Tramín červený, Veltlínske zelené, Rizling rýnsky, ale aj Rizling vlašský, ktorý na rozdiel od svojej domoviny, úrodnej nížiny Veneta, poskytuje príťažlivé svieže a ovocné vína. Z novovyšľachtených bielych odrôd sa najviac darí odrode Devín, ktorá poskytuje príjemne korenisté vína a najviac jej pristanú vína so zvyškovým cukrom. Z modrých odrôd sa u nás darí odrodám Frankovka modrá, Svätovavrinecké, Modrý Portugal, Alibernet, ale aj Cabernet Sauvignon predovšetkým na výrobu ružových vín. Veľký, aj keď zatiaľ v širšom meradle neobjavený, potenciál má odroda Pinot noir. Veľmi dobre sa darí slovenským odrodám, ako je Dunaj, ale aj nedávno uznané novovyšľachtené odrody kabernetového typu. Špecifické postavenie má odroda Cabernet Sauvignon. Ešte pred pár rokmi bolo veľmi ťažké vyrobiť víno z tejto odrody, ktoré by mohlo konkurovať iným vínam. So zlepšením agrotechniky, čiastočne možno aj vplyvom globálneho otepľovania sa vyzretosť hrozna tejto odrody výrazne zlepšila, ale čo je najdôležitejšie, z odrody Cabernet Sauvignon začali naši vinári vyrábať ružové vína, ktoré majú neopakovateľný charakter, a ktoré bez prehánania patria k najlepším na svete.

Po roku 1989, v súvislosti so spoločenskými zmenami, výrazne klesla výmera rodiacich vinohradov, pričom pokles pokračuje aj v posledných rokoch. Podľa údajov Ministerstva poľnohospodárstva SR máme v súčasnosti 22 000 ha registrovaných vi-

nohradov, z toho len 16 000 ha je obhospodarovaných a rodiacich. Cieľom programu podpôr je dosiahnuť 22 000 ha rodiacich viníc. Na rozvoj vinohradníctva má v súčasnosti negatívny vplyv tiež dovoz lacných vín, najmä po vstupe do EÚ.

Veľmi ťažko je z historického pohľadu zhodnotiť vinohradníctvo v malokarpatskej vinohradníckej oblasti v druhej polovici minulého storočia. Socializmus vinohradníctvo podporoval, bohužiaľ, kvantita bola na úkor kvality. Z povojnovej výmery 12 000 ha sa v druhej polovici minulého storočia rozšírila na cca 30 000 ha, teraz je už spomínaných 22 000 ha. Nová etapa v našich dejinách po Nežnej revolúcii dopriala aj nový začiatok slovenskému vinohradníctvu. Jej výsledky môžete ochutnať už dnes.

Podakovanie:

Za väčšinu informácií v tomto článku ďakujem mojej sestre Mgr. Jozefíne Kosákovej, ktorá ich prezentovala vo svojej diplomovej práci.

Ing. Marko Novák, CSc.

ČO NOVÉ V NUSSDORFE?

Dni plynú ako voda. Lokálna história a jej odkaz sa prelína so súčasnosťou, ovocinárstvo a téma životného prostredia nás sprevádzajú na každom kroku.

V uplynulom období sme sa ponorili do viacerých tém – nielen my, ale i vy, čitatelia našich článkov.

O čom sme písali od sklonku zimy do začiatku leta? V 15 článkoch na facebooku (facebook.com/Ober.Nussdorf) a piatich v časopisoch (Modra, Hlohovec, Trnava,...) ste sa mohli dočítať o významných osobnostiach Slovenska, ktoré sú späté s našou obcou. Pripomenuli sme si Dr. Jozefa Hlavatého (kňaza, muzikológa, skauta), Mateja Oscitého (kňaza, ovocinára, šľachtiteľa), Jána Hečka (divadelného a filmového herca) a Františka Petrašoviča (sochára, monumentalistu a maliara).

Okrem toho sme sa venovali témam bezmotorového lietania na Holom vrchu, úzkorozchodnej železnici cez Igramský háj, vinárskej škôlke na Amerikane, Katolíckej jednote Slovenska v Horných Orešanoch a samozrejme oslobodeniu našej obce, ktoré sme si v našom združení už druhým rokom i pripomenuli.

Zaoberali sme sa tiež huncokármi z pohľadu zachovaných ovocných stromov v Malých Karpatoch, ovocnými sadmi v Malých Karpatoch, jablkami „kožovkami“ a „vandličkami“, trnavskou veľkoplodou marhuľou, ekológiou a životným prostredím s apelom na to, čo môže každý z nás urobiť pre to, aby naša voda, pôda i vzduch boli čisté a bez chemických škodlivín. Napokon sme i vďaka rozprávaniam pamätníkov mohli pripraviť články o hornoořešanských pôrodných babiciach a o studničkách v dedine.

Na tomto mieste by som chcel poďakovať všetkým Hornoořešancom, ktorí boli ochotní stráviť čas s členmi nášho OZ pri oživovaní svojich spomienok.

Sme vďační taktiež za informácie, ktoré nám poskytujú historici, prírodovedci, neziskovky a inštitúcie v SR, Rumunsku a Maďarsku, ako i široká verejnosť a špeciálne huncokári.

V oblasti ochrany prírody riešime okrem iného už tretím rokom uzáveru lesnej cesty poza priehradu pre motorové vo-

zidlá. Cesta zasahuje do CHKO, kde je jazda motorovým vozidlom zakázaná. Nehovoriac, že ide o lesnú cestu, ktorú v zmysle platnej legislatívy môžu využívať len Lesy SR, silové rezorty a vozidlá, ktorým bola udelená výnimka.

A ako sa majú naše staré i nové stromy? Každý ovocinár vie, že ovocným stromom sa treba venovať počas celého roka. V zime a na jar sme odborne ošetrili vybrané staré ovocné stromy, zbierali vrúbky a vrúbľovali a pokračovali sme v hľadaní starých ovocných stromov. V mesiaci marec sme ešte stihli dosadiť lipy pri kláštore.

Večnou aktivitou je oprava poškodených pletív a oporných stĺpov pri vysadených stromoch v Aleji sv. Benedikta a príľahlých remízach. Tento rok sme ich museli opravovať už dvakrát. Lavičky, ktoré sme osadili pod hrušky v aleji a príľahlej remíze, sa stali obľúbeným miestom na oddych. Napustili sme ich drevným olejom, aby vydržali čo najdlhšie. Okrem toho sme pokosili prvú časť priestorov pod ovocnými stromami, tzv. prírode blízke kosenie. Zvyšok priestoru bude dokosený až v čase po uzávierke aktuálneho čísla Hornoorešana. Mrzí nás len jedno, a to, že niektorí ľudia si stále mýlia aleju a príľahlé remízy so smetiskom.

Naše aktivity vo veľkej miere zastrešujú dotácie získané z projektov. Spomeniem však len tie, kde už máme rozhodnutie, či sme uspeli, alebo neuspeli. Aj v tomto roku sme získali dotáciu na obnovu remíz a výsadbu ovocných stromov z TTSK. Rovnako sme boli úspešní aj v Nadácii VÚB, kde sme získali finančné zdroje na záchranu ovocných stromov v Malokarpatskom regióne. Zatiaľ posledným schváleným projektom je projekt mesta Modra na mapovanie ovocných stromov po huncokároch v lokalite Piesok. K dnešnému dňu vieme ešte jeden výsledok. Žiaľ neúspešný – ide o III. etapu obnovy centrálného barokového kríža na cintoríne, ktorý sme podali na TTSK.

Ak vás súhrn našej činnosti zaujal, sme radi. Ďalšie články i pozvánky na verejné akcie nájdete priebežne na našom Facebooku, alebo na webovej stránke, ktorú aktuálne robíme. Ak budete mať chuť pripojiť sa k niektorej z našich verejných akcií, ste vítaní. Zatiaľ najbližším plánovaným verejným podujatím bude jesenné sadenie stromov či kosenie. Rovnako budeme radi, ak sa s nami podelíte o svoje spomienky na Horné Orešany v minulosti, alebo si len tak prečítate náš článok.

Na záver už možno len jedno motivačné upozornenie. Sledujte náš Facebook v mesiaci júl. Máme pripravené jedno veľké prekvapenie.

Jakub a Zuzana Slobodníkovci
Ober Nussdorf o.z.

STAVANIE MÁJA

Obecný úrad v predvečer prvomájovej noci nadviazal na tradíciu stavania májov - symbolov lásky, mladosti, príchodu jari. Tento zvyk sme si pripomenuli v spolupráci so Základnou školou Horné Orešany, poľovníckym združením Podhora, Slovenským zväzom záhradkárov – miestna organizácia Horné Orešany, DHZ Horné Orešany a komisiou kultúry, športu a vzdelávania. Pred samotným stavaním vyzdobeného mája, o

ktoré sa postarali naši hasiči, vystúpili deti z materskej školy. Podujatie pokračovalo v kultúrnom dome pri dobrom guláši od našich poľovníkov a vínku od miestneho vinárskeho klubu. O zábavu až do večerných hodín sa postarali Zlatica a Ľuboš - happy song.

Katarína Pagáčová
členka komisie kultúry

TVORIVÉ DIELNE PRI KNIŽNICI

Dňa 5. mája sme završili prvú sériu tvorivých dielní pri obecnej knižnici príjemnou besedou. Pozvanie prijala naša rodáčka, spoluobčianka, úspešná autorka detských kníh, osoba s humorom v hlase a so skromnosťou v srdci Andrejka Gregušová. Zaujímavo – pútavým spôsobom previedla deti a ich rodičov svojou knižkou s názvom Gréta. Hravou formou im priblížila problematiku podmorského sveta. Okrem toho, že deti spoznali nový knižný príbeh, odniesli si z besedy veľa nápadov, ako pomôcť chrániť životné prostredie a tiež sa naučili pieseň a tanec mora.

Na záver podujatia nesmelo chýbať tradičné tvorenie, kde si deti z papiera vytvorili svoje vlastné podmorské svety. Kolektív dielní pri knižnici ďakuje autorke za prijatie pozvania a taktiež všetkým, ktorí prišli a užili si toto príjemné podujatie.

Už teraz sa môžete tešiť na pokračovanie tvorivých dielní pri knižnici či na rôzne sprievodné programy s nimi spojené. O ďalších informáciách vás budeme priebežne informovať na internetovej stránke obce alebo v nasledujúcich číslach časopisu.

Mgr. Ivana Korytárová

KULTÚRNE PODUJATIA V NAŠEJ OBCI

Vážení čitatelia Hornoorešana, prišiel čas, aby sme vás opäť poinformovali o kultúrnych podujatiach, ktoré pre vás v minulých mesiacoch poriadala komisia kultúry, športu a vzdelávania pri OcÚ v Horných Orešanoch. Ako prvé sme spoločne oslávili krásny sviatok Deň matiek. Všetci sme sa stretli v našom KD, kde bol pre oslávenkyne pripravený kvietok ako poďakovanie za ich obetavú lásku a starostlivosť. Tradične si pre nás pripravili program deti z materskej i základnej školy. Príhovor predsedu kultúrnej komisie pána Štefana Szrsena otvoril celé podujatie a už sme si mohli v tichosti pozrieť krásny program plný piesní, básní a tancov, venovaný matkám. Naše detičky pod vedením svojich paní učiteliek sa postarali o úsmev na tvári každej mamičky, lebo každá mamička vedela, že tento deň je venovaný len jej. Dúfam, dámy, že sa spolu uvidíme aj budúci rok na oslave dňa mamičiek u nás v Horných Orešanoch.

Ďalšou veľkou akciou je MDD – krásna oslava spolu s našimi najmladšími. Tento rok sme sa spojili s našimi dobrovoľnými hasičmi, aby sme zároveň s nimi oslávili 110. výročie založenia DHZ v Horných Orešanoch. DHZ Horné Orešany a profesionáli z Trnavy prišli medzi nás, aby nám predviedli niečo zo svojej práce a zároveň s nami strávili spoločné chvíle. Mali sme možnosť vidieť ich autá a povoziť sa, púšťali sme si hŕkanie majákov, ktoré sa ozývalo celou dedinou, zasúťažili sme si s nimi. Deti si naplno vychutnali penu, ktorú im hasiči urobili.

Bolo super, počasie nám prialo a zhora sa na nás usmievalo slniečko. Ihrisko sa zaplnilo aj skákacími hradmi, ktoré zapožičala firma Svet atrakcií Hlohovec a deti sa v nich poriadne vyšantili. No tento rok to mali znovu trochu ťažšie, pretože si museli svoj darček vybojovať vo viacerých súťažiach, ktoré sme si pre ne pripravili spolu s DHZ.

Členovia kultúrnej komisie a dobrovoľníci, ktorí sú vždy ochotní pomôcť (za čo im patrí veľká vďaka), postavili stanovišťa so súťažami, na ktorých sa muselo každé jedno dieťa zúčastniť, aby dostalo darček. Všimla som si, že aj niektorí rodičia sa radi zapojili, aby svojim ratolestiam pomohli. Bolo to super spoločne strávené slnečné popoludnie. Pri dobrej hudbe DJ Juraja sme si zatancovali a zaspievali, ale sa aj občerstvili pohárom limonády.

Sladkosť bolo tento rok neúrekom aj vďaka sponzorom, a to CBA Horné Orešany, pánovi Štefanovi Szrsenovi a firme Nestlé. Vďaka patrí aj pánovi Bohušovi Strakovi – bar Pod orechom, DHZ Horné Orešany a všetkým ostatným za to, že radi podporili našu akciu. Vyvrcholením bola super tombola, v ktorej každé dieťa získalo vecnú cenu. Deti mali možnosť dať sa aj namaľovať, a to vďaka našej kamarátke Mirke Denkóciovej, ktorá je veľmi šikovná. Na ihrisku sa nám tak pohybovali rôzne zvieratká, ktoré vytvorila Mirka na tváre detí. Mirka, ďakujeme za pomoc! Poďakovanie patrí všetkým, ktorí sa podieľali na tomto podujatí. Prežili sme spolu krásny deň, plný radosti a pohody. Vidíme sa zase o rok!

Katarína Pagáčová
členka komisie kultúry

POZVÁNKA

Zároveň Vás touto cestou pozývame na tradičnú Cestu k Vodníkovi, ktorá sa uskutoční dňa 15.7.2023 so štartom od KD v Horných Orešanoch o 16.00 hod. po vodnú nádrž Horné Orešany. Trasa bude otvorená do 18.00 hod. a o 18.30 hod. ukončíme Cestu k Vodníkovi v miestnom Bowling motteli pri hudbe a občerstvení (hranolky) pre naše ratolesti.

DIVADLO Z RÍNKU

V polovici apríla sme mali tú česť zúčastniť sa na krajskej súťaži neprofesionálnych divadiel v Trnave. Malá scénická žatva je známy divadelný festival, ktorý má už viac ako storočnú históriu a cez brány ktorého prešli hádam všetky ochotnícke divadlá na Slovensku. Možno bola od FidlíCantov z Orešán trúfalosť prihlásiť sa medzi divadelné zoskupenia s dlhoročnou tradíciou a s veľkými úspechmi, ako napríklad Zet – divadlo zo Zelenča. No odvážnym šťastie praje, tak sme sa zhlboka nadýchlí, v sobotu 17. apríla sme sa postavili na skutočné divadelné pódium a odohrali sme predstavenie z ostatného Rínka "Dze sa zali Orešany". Bolo vskutku vzrušujúce hrať v trnavskom divadle, preniknúť do jeho zákulisia, používať divadelné šatne, užívať si podporu profesionálnych kulisárov, zvukárov, osvetľovačov. Pracovníci trnavského divadla nám vychádzali v ústrety po každej stránke. Rovnako vzácne bolo vypočuť si kritické i pochvalné poznámky k nášmu umeniu od etablovaných porotcov, ako i inšpirovať sa z predstavení našich konkurentov. Myslím, že nikto z FidlíCantov tak ľahko nezabudne na festivalový divadelný víkend.

K uvedeným radostiam sme si už len ako čerešničku na torte vypočuli verdikt poroty na slávnostnom vyhodnotení, ktorý

bol pre nás obrovským prekvapením. Skončili sme na druhom mieste s návrhom na postup do celoštátneho kola. A hoci sme do Liptovského Mikuláša nakoniec necestovali, pokladáme naše umiestnenie za obrovský úspech a možno i za prvú stránku novej kapitoly FidliCantov. Ak budú okolnosti našej tvorivej práci naklonené, Divadlo z rínku sa bude uchádzať o priazeň divákov aj v budúcnosti – a možno nielen na tradičnom októbrovom Rínku.

Na záver chceme poďakovať všetkým vám, milí naši priaznivci, ktorí ste nám prišli zatlieskať aj za hranice našej milovanej dedinky. Vaša podpora pre nás vždy veľa znamená.

S láskou, vaši FidliCanti

POD ZELENOU VEŽOU

Koncom 13. storočia vznikajú Horné Orešany, paralelne aj Častá, Pudmerice a iné dediny na okolí.

Prvými obyvateľmi Horných Orešian boli Slovieni, vtedajší Slováci, zachránení po tatarskej spúšti, asi poschovávaní v hlbokých lesoch. Usídlili sa na dnešnom Lázni. Také Lázne boli aj v iných dedinách, napríklad medzi dnešným Neštichom a Smolenicami.

Na Hornoořešanskom Lázni polievali plátno a bielili. Bol tam aj brod smerom na ešte nejestvujúcu Starú domovinu, most ešte neexistoval ako teraz – most tretej generácie. Pri osídlení Horných Orešian je už cirkevná správa pravdepodobne na mieste dnešnej starej fary.

Na vršku nad dnešným kvetinárstvom, predtým mäsiarstvom pána Žaluda a predtým ešte kováčne kováča Bytaru, stála dávno pred gotickým kostolom kamenná kaplnka a okolo nej hroby pochovaných prvých ľudí Horných Orešian vo vtedajšom slovienskom – slovenskom kroji.

Vršok od cesty bol porastený veľkými agátmi zatĺčenými karkami pre dobytok pri podkúvaní furmanských volov a koní. Kováčne boli vždy pri hlavnej ceste, ako kováčňa Eugena Hečku v kostolnej uličke alebo Martina Hečku na hlavnej ulici, aby mali furmani praktický prístup k servisu – povedané po dnešnom.

Pri výstavbe domu Roberta Blažu v prvej polovici dvadsiateho storočia (v roku 1938) sa pri kopaní základov narazilo na hrobky smolenických grófov Anny Ungnadovej a iných panských osôb. Ďalej na oltárny podstavec, kňazské štóly a dokonca na základy gotickej apsidy, teda presbytéria. Toto oltárne miesto sa v gotike vždy stavalo od východu či severovýchodu, pretože omše bývali vždy ráno ako dnes, aby svetlo dopadalo viac do chrámu cez vysoké štíhle gotické okná. Dôkaz o tom je vidieť v Dolných Orešianoch, Smoleniciach, Neštichu, v Častej aj v Trnave.

Gotický kostol bol stavaný okolo polovice 14. storočia, vežu mal od dnešnej starej fary, vchod bol z boku aj dnešnej kamennej uličky s prístavbou vchodového sedlového šindľového prístrešku vnútorným oblúkom, v ktorom bol vchod. Pri ňom bola kamenná krstiteľnica tak ako v Dolných Orešianoch či v Smoleniciach, kde už krstiteľnica nie je. Za kostolom bola kostnica – ostárium a kaplnka sv. Katarínky. Kostol bol ohradený gotickým múrom podobným ako v Dolných Orešianoch. Zbytky – torzo gotického múra so sperami boli ešte v polovici dvadsiateho storočia pred výstavbou kultúrneho domu, ktorý predchádzala stará, takzvaná bednáreň.

Milan Longauer

GYDARENÁ 24-HODINOVKA LeOREŠANY

V piatok 28. apríla Bežecký klub Viktoria zorganizoval 2. ročník športovej akcie 24 hodín LeOrešany, ktorý sa niesol v duchu hesla „rozhýbme Orešany!“. Treba povedať, že sa nám to skutočne podarilo aj napriek veľmi nepriaznivému daždivému počasiu. Počas 24 hodín sa na vytýčenej trati striedali obyvatelia Horných Orešian, ktorí odbehli alebo odkráčali 5 km okruh. Celkovo sa zúčastnilo 43 Orešancov, ktorí za 24 hodín štafetovo absolvovali okruh 72-krát a spoločne celkom odbehli 361,7 km. Najrýchlejšim spomedzi Hornoořešancov bol Marek Boháček, najviac úsekov odbehol Andrej Mesíček, naj-

viac úsekov odkráčal Jarko Kováč, najpočetnejšie zastúpenie na jednom okruhu patrilo rodine Medveckých a absolútne najrýchlejšim na jednom úseku bol Dano Medvecký z BK Viktoria. Počas 24 hodín mali účastníci k dispozícii šatňu, ktorú poskytla TJ Iskra, a v Bare pod Orechom pod vedením Bohuša Straku boli pre všetkých poskytnuté priestory na relax a občerstvenie pred a aj po absolvovaní okruhu, za čo veľmi pekne ďakujeme. Bežecký klub Viktoria sa chce aj touto cestou poďakovať všetkým, ktorí neváhali, postavili sa aj v noci na štart a prispeli svojou aktivitou k tomuto vydarenému podujatiu i skvelému celkovému výsledku.

BK Viktoria

OZ BETONÁRI HORNÉ OREŠANY

Po výrazných úspechoch v prvom štvrtroku 2023 pokračujú Betonári v skvelých umiestneniach i naďalej. Na domáci turnaj štvorčlenných družstiev, ktorý sa konal 22. apríla, sme postavili dva tímy v najsilnejšom zložení, aké sme mali. Každý hráč si však musel vybojovať miestenku na tento turnaj v kvalifikácii. Nakoniec sme získali tretie miesto. Ešte v polovici turnaja bol náš A tím podľa predbežných výsledkov na 6 – 7 mieste. Ale obrovským finišom sme získali potrebné víťazstvá, a tak sme s tretím miestom nakoniec museli byť spokojní.

Deti navštevujúce stolnotenisový krúžok nadviazali spoluprácu s nadšencami stolného tenisu z rakúskeho Bruck an der Leitha, ktorá priniesla prvé ovocie v podobe pozvánky na ich detský turnaj. Pozvánky sa samozrejme neodmietajú, a tak sme sa po prvýkrát vydali aj na turnaj do Rakúska, ktorý sa konal 12. mája. Sme nesmierne radi, že sa nám podarilo „uchmatnúť“ z deviatich medailí štyri. Miestne deti trénujú v

iných podmienkach, pravidelne dvakrát do týždňa a za asistencie ligových trénerov s licenciami. Naše deti sa i napriek tomu nestratili – v najmladšej kategórii od 6 do 9 rokov získal tretie miesto Miroslav Medvecký, keď v dramatickom boji o druhé miesto podľahol Miriam Mušinskej z Bernolákova pomerom 2:3. V strednej kategórii od 10 do 12 rokov nám naše deti spravili obrovskú radosť, keď sme si zobrali aj zlato a aj striebro. Vo finále zvíťazil Adam Chvala (Betonári Horné Orešany/Lošonec), ktorý zvíťazil pomerom 3:2 nad Martinom Dvornákom, ktorý skončil druhý. Medailu sa nám podarilo získať i v tej najstaršej kategórii mládež od 12 do 15 rokov, keď Matej Medvecký v dramatickom zápase v boji o tretie miesto dokázal otočiť nepriaznivý stav z 0:2 a zvíťazil pomerom 3:2.

Ukazuje sa, že keď deťom dokážeme vytvoriť solídne podmienky, dá sa urobiť veľa. Ďakujeme organizátorom za pozvanie aj rodičom, ktorí boli ochotní vycestovať na dlhú cestu. Sezónu 2022/2023 majú Betonári za sebou a bola veľmi úspešná. Podarilo sa nám zvíťaziť na dvoch turnajoch, viackrát sme skončili druhí a aj tretí. Prestávka však nebude trvať dlho a v septembri sa kolotoč turnajov opäť roztočí. Betonári spať na vavrínoch nebudú, majú pred sebou smelé plány. Obrovskou výzvou pre nás je nový seriál GrandSlam 2023, ktorý pozostáva z troch najväčších turnajov na Slovensku (Topoľčany, Bratislava), medzi ktorými je aj náš turnaj v Horných Orešanoch, čo je skvelá reklama pre našu obec. Plánujeme nadviazať spoluprácu s ďalšími nadšencami z ČR – konkrétne zo Žďáru nad Sázavou. Detský stolnotenisový krúžok po menšej prestávke bude od septembra i naďalej pokračovať a deti absolvujú viacero turnajov. A aj preto veríme, že o nás budete i naďalej počuť. Ďakujeme za priazeň.

Drahomír Malíšek

predseda OZ Betonári Horné Orešany

VÁŽENÍ ŠPORTOVÍ PRIATELIA!

Máme za sebou sezónu 2022/2023, ktorá bola hlavne pre našu mládež najlepšou za posledné roky. Vyhrali sme dva tituly v kategóriách starších a mladších žiakov. Starosti nám najviac robilo A-mužstvo, ktoré však v jarnej časti zaplo a podarilo sa nám udržať VII. ligu, ktorá je najvyššou okresnou ligou v našom okrese. Do novej sezóny 2023/2024 vstupujeme so šiestimi kategóriami, z toho päť je mládežníckych. Opätovne vraciame na naše trávniky mužstvo dorastu a dúfame, že si aj zahrajú, nie ako minulý rok, kedy sme mužstvo museli odhlásiť z dôvodu nízkeho počtu hráčov ešte pred sezónou. Poďme si však zhodnotiť uplynulú sezónu.

A-mužstvo v zimnej prestávke zmenilo trénera, do klubu sa vrátil Radovan Kollár, s ktorým sme sa dohodli na pokračovaní

aj v nasledujúcej sezóne. Jeho úlohou je stabilizovať mužstvo a hrať o prvé priečky tabuľky. V uplynulej sezóne mužstvo skončilo na 12. mieste, za sebou sme nechali iba dve mužstvá, ktoré sa s najvyššou okresnou ligou musia na-
Odohrali sme pasov, v ktorých získali 27 bodov 17 prehíer, so skóre 42:75. Najlepším strelcom sa stal Andrej Mekký, ktorý v sezóne rozvlnil sieť súpera 12-krát.

Mužstvo starších žiakov pod vedením Samuela Benoviča si vybojovalo postup do 4. ligy, keď sa v 18 zápasoch 15-krát tešili z víťazstva a získali 45 bodov, ktoré im zaručili prvenstvo v lige. S celkovým skóre 61:19 sme zaznamenali najlepšiu obranu v lige. Najlepším strelcom sa stal Samuel Antala, ktorý 21-krát prekonal súperových brankárov.

Mužstvo mladších žiakov pod vedením Samuela Polakoviča vybojovalo taktiež prvé miesto, keď v 18 zápasoch nenašli premožiteľa a celkovo nestratili ani jeden bod. Ligu vyhrali suverénne so ziskom 54 bodov za 18 víťazstiev, s celkovým skóre 60:11, čo zaručilo opäť najlepšiu obranu. Najlepšou strelkyňou sa stala Petra Hečková so strelenými 16 gólmi.

Obe tieto mužstvá skončili na prvých miestach, čo je zásluhou nielen trénerskej dvojice, keďže ich tréningový proces prebieha spoločne, ale hlavne detí, ktoré si svoje oddieli na ihrisku. Za týmto úspechom stojí celkovo iba 20 detí. Väčšina z nich nastupovala za oba tímy, za čo im veľmi ďakujeme.

Trofeje a medaily odovzdali mužstvám predseda OBfZ Trnava Vladimír Hracho a tiež starosta obce Marek Boháček

Mužstvo prípravky U11 obsadilo celkové 8. miesto so ziskom 32 bodov za 10 víťazstiev a 2 remízy s celkovým skóre 71:93. Najlepším strelcom sa stal Martin Dvornák ml. s 15 presnými zásahmi. Mužstvo viedol Oto Hodulík, ktorý z osobných dôvodov musel svoju činnosť ukončiť. Ďakujeme mu za dva roky tvrdej práce a držíme palce v živote. Prípravku povedie od novej sezóny dvojica Martin Dvornák st. a Milan Remenár. Prípravka U9 obsadila pekné 3. miesto so ziskom 39 bodov za 13 víťazstiev a celkovým skóre 106:43. Aj v tejto súťaži sme zaznamenali najlepšiu obranu. Najlepším strelcom sa stal Tomáš Denkoci, ktorý zaznamenal 36 presných zásahov. Mužstvo trénersky vedie Patrik Brestovanský. Deti trénujú spolu s kategóriou U7, ktorá nehrá zatiaľ súťažné zápasy, ale pripravujeme ich do kategórie U9. Dvojicu trénerov dopĺňa Alex Turcár. V novej sezóne sa tešíme na vašu priazeň, dúfame, že všetky mužstvá budú dosahovať čo najlepšie výsledky a spoločnou prácou sa budeme radowať z každého úspechu.

Dňa 17. 6. 2023 sme si pripomenuli spomienku na nášho kamaráta Jakuba Hodulíka. Dlhú dobu sme uvažovali, ako vybrať koncept turnaja a spomienky na Jakuba. Memoriál sme minulý rok robili v kategórii U13 a A-mužstiev, Iskra Cup zase v kategórii U11. Jakub pôsobil aj ako tréner pri prípravke, preto sme spojili memoriál s Iskra Cupom a veríme, že takýmto spojením sa dlhé roky bude spomínať na nášho kamaráta pod názvom Memoriál Jakuba Hodulíka, Iskra Cup, vždy v kategórii U11.

Na tomto ročníku sa zúčastnilo celkovo 10 mužstiev zo štyroch krajov. Pozvanie prijali mužstvá FC Spartak Trnava chlapci aj dievčatá, Lokomotíva Trnava, Galanta, Svätý Jur, Dunajská Lužná, Kátlovce, Nová Baňa a Banská Štiavnica. Na slávnostnom otvorení sa zúčastnil predseda Trnavského samosprávneho kraja Jozef Viskupič a starosta obce Marek Boháček. Celovo sa odohralo 27 zápasov, v ktorých padlo 256 gólov. Víťazom sa stalo mužstvo FC Spartak Trnava – chlapci, ktorí nešli premožiteľa vo všetkých zápasoch. Druhé miesto obsadilo mužstvo Lokomotívy Trnava, z tretieho sa tešili v Dunajskej Lužnej. Domáca TJ obsadila celkové 7. miesto, keď si okrem mužstva Banskej Štiavnice poradili aj s mužstvom FC Spartak dievčatá. Memoriál bol zároveň rozlúčkou s trénerskou stoličkou pre Ota Hodulíka. Počas dňa sa deti mohli povozit aj na koni, alebo si zasúťažiť v streľbe na presnosť. Na záver sme si pre zúčastnených pripravili bohatú tombolu a deti odchádzali s pamiatkou v podobe krabičky plnej sladkých pre-

kvapení. Budúci ročník začíname chystať už teraz, aby sme si opäť pripomenuli spomienku na Jakuba ruka v ruke s rozvojom mládeže v našej obci.

Slávnostné otvorenie turnaja

Na záver by sme sa chceli poďakovať všetkým fanúšikom a priateľom, ktorí nás podporujú. Veľká vďaka patrí taktiež obci, futbalistom, trénerom, rodičom, sponzorom a všetkým, ktorí sa akokoľvek podieľajú na chode nášho klubu. Budúci rok nás čaká 95. výročie založenia TJ, tak sa môžete tešiť na niečo veľkolepé.

Rada klubu TJ

LETNÉ KINO

5.8. 2023 Areál TJ Iskra Horné Orešany

Handmade stánky, od 18:00

Mr. Silák, 19:00

Tvorivé dielne **Maľovanie na tvár**

20:30 Želanie K NARODENINÁM

LOMOZ občianske združenie WWW.LOMOZ.SK

Program podujatí 2023

~predbežný program podujatí~
O jednotlivých podujatiach a zmenách budeme spolu s organizáciami informovať.

- 15.7., **Cesta k vodníkovi**
KKŠaV
- 5.8., **Letné Lomoz kino**
LOMOZ o.z.
- 2.9., **Poľovnícke slávnosti**
11.00, Poľovnícke združenie Podhora, Farský úrad
- 9.9., **Hodová diskotéka**
SČK
- 10.9., **Hody**
Hodové slávnosti v našej farnosti
- 30.9., **Parlamentné voľby**
Predčasné parlamentné voľby 2023
- 7.10., **9. Detský stolnotenisový turnaj**
turnaj pre deti a mládež do 16 rokov,
- 11.10., **Mobilný odber krvi**
SČK
- 28.10., **Orešanský rínek ľudovej muziky**
FidiCanti
- 3.11., **Lampiónový sprievod**
KKŠaV
- 2.12., **Posviacka Adventného venca**
FÚ
- 2.12., **18. Hornoořešanská betónovačka**
Stolnotenisový turnaj, BETONÁRI o.z. - neregistrovaní stolnotenisoví hráči
- 5.12., **Mikulášska jazda**
FidiCanti
- 8.12., **Vianočná akadémia detí zo ZŠ s MŠ Horné Orešany**
ZRPŠ
- 17.12., **Adventné popoludnie - Vianočný punč a Orechové pocheraje**
Lomoz o.z. / FidiCanti
- 26.12., **Svätoštefanská ľudová sv. omša**
FÚ + Slnúky
- 26.12., **Štefanská diskotéka**
SČK
- 28.12., **Novoročná kapustnica**
OčÚ
- 30.12., **Výstup na Slepý vrch**
KKŠaV

Zmena programu vyhradená.

Poznámka: Redakčná rada nezodpovedá za obsahovú stránku článkov. Príspevky do novín je možné zasielať na email: noviny@horneoresany.sk

Redakcia: Obecny úrad Horné Orešany
Redakčná rada v zložení: šéfredaktor: Ing. Norbert Papranec
tajomník: Jana Sasková, členovia: Ing. M. Boháček, Mgr. M. Korch, Ing. M. Novák, CSC., Jazyková korektúra: Mgr. Katarína Boháčková

Regionálne noviny HORNOOREŠAN 2/2023
vychádza štvrťročne, vydané 7.7.2023, NEPREDAJNÉ
Vydavateľ: Obec Horné Orešany, 919 03 Horné Orešany 190, IČO: 00312533
Registované na MK SR pod číslom EV3057/09 ISSN 1338-9505